Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

BZK
BRW/BFR
T.a.v.: Directeurenoverleg Sociaal domein

DGBRW
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Contactpersoon
(10)(2e)

T (10)(2e)
(10)(2e)@minbzk.nl

Datum
13 mei 2020

Kenmerk
(10)(2e)

verslag

Verslag directeurenoverleg sociaal domein 13 mei 2020

Vergaderdatum	13 mei 2020
Aanwezig	(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (VWS), (10)(2e) (OCW), (10)(2e) (VWS), (10)(2e) SZW), (10)(2e) (FIN), (10)(2e) J&V), (10)(2e) (AZ), (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) en (10)(2e) BZK)

9.00-10.00 Presentatie visitatiecommissie financiële beheersbaarheid sociaal domein

Om gemeenten te ondersteunen bij het krijgen van grip op hun financiën in het sociaal domein biedt de VNG (met financiële bijdrage van BZK) expertadvies aan in de vorm van een onafhankelijke visitatiecommissie. De visitatiecommissie heeft als primaire taak om gemeenten te ondersteunen en maakt daarnaast landelijke trends inzichtelijk. Voorzitter (10)(2e) van de visitatiecommissie licht de overstijgende conclusies uit de visitatietrajecten tot nu toe aan de hand van een aantal sheets. Deze sheets, en de tweede tussenrapportage, worden nagezonden ***(Actie: secretaris)***.

In aanvulling op de sheets zijn de volgende bevindingen tijdens het overleg nader toegelicht:

- Er worden 30 gemeenten bezocht, met de helft daarvan is nu gesproken. Er is sprake van een aselecte steekproef; gemeenten konden zichzelf aanmelden en vooral gemeenten die kampen met tekorten hebben dit gedaan.
- De oorspronkelijke ambities bij de decentralisaties in het sociaal domein zijn veel groter dan het budget dat daar tegenover staat.
- Gemeenten vragen om meer beleidsvrijheid om echte keuzes te maken. De visitatiecommissie verwijst daarbij o.a. naar het abonnementstarief; dit maakt het voor gemeenten niet gemakkelijker om te sturen.
- Een aandachtspunt is de toegang bij Jeugdhulp: gemeenten hebben slechts zeer beperkt grip op de verschillende toegangspoorten.
- Slechts een handvol gemeenten is in staat om vooruit te denken, de meeste gemeenten hebben al moeite met de huidige situatie bijbenen in combinatie met het steeds incorporeren van nieuwe beleidsambities.

- Lokaal wat kan, regionaal wat moet; gelijkwaardige gemeenten kunnen bijvoorbeeld gezamenlijk gemeenschappelijke uitgangspunten formuleren. Zorg voor regionale (financiële) solidariteit. Betrek als college van B&W ook de gemeenteraad en maak hen deelgenoot van de keuzes. Daar waar voor regionaal niveau wordt gekozen, moeten hier ook passende financiële middelen aan gekoppeld worden.
- Adviezen die door de visitatiecommissie richting gemeenten worden gedaan, zijn:
    - Niet doen wat niet nodig is: je kunt met de beste intenties hulp verlenen, maar daar zitten ook financiële consequenties aan die je mogelijk niet meer kunt dragen.
    - Zorg dat een visie voldoende operationeel is en meetbare doelstellingen en keuzes bevat; als je dit niet doet zal extra financiële middelen nooit een oplossing worden. Met een goede visie heb je ook houvast op het moment dat het antwoord 'nee' is.
    - Zakelijkere benadering door gemeenten: wees scherp op de inkoopvoorwaarden, bijvoorbeeld het niet accepteren van een stilzwijgende verlening van een traject en een maximum periode tot wanneer gefactureerd mag worden.

(10)(2e) en (10)(2e) (VNG) lichten kort toe wat vanuit de VNG met de aanbevelingen wordt gedaan. Het is belangrijk om vooral ook best practices en lesons learnt breed te verspreiden en daar wordt dan ook aan gewerkt.

Er wordt afgesproken om in het najaar weer in gesprek te gaan met de visitatiecommissie wanneer zij een aantal nieuwe gemeenten hebben gesproken.

10.00-11.00 Directeurenoverleg sociaal domein

1. Opening en mededelingen
Er wordt kort teruggeblikt op de presentatie van de visitatiecommissie. Er wordt geconcludeerd dat de rode draden al bij de directeuren bekend zijn. Het is wel heel waardevol dat een onafhankelijke commissie deze uitspraken doet. Dat is anders dan wanneer het Rijk dit doet. De meerwaarde is er daarnaast vooral voor gemeenten en regio's, omdat de visitatiecommissie met gemeenten in gesprek gaat naar aanleiding van een visitatietraject, zodat zij hier ook van kunnen leren in hun lokale situatie. Daarnaast geven de inzichten van de visitatiecommissie input voor het kostenonderzoek Jeugd. Mogelijk kunnen bij de gesprekken met gemeenten ook beleidsmedewerkers van ministeries van VWS, SZW en/of BZK aanschuiven. Zij zijn reeds betrokken via de brede klankbordgroep van de visitatiecommissie.

2. Verslag directeurenoverleg sociaal domein van 8 april 2020
Zonder bespreking geaccordeerd.

3. Coronacrisis
BZK meldt dat er wordt gewerkt aan een eerste tranche richting gemeenten in verband met extra kosten en de derving van inkomsten. Daarbij worden onder meer ook de continuering van de zorg en sw-bedrijven meegenomen. OCW meldt dat er ook een plan wordt voorbereid voor de ontstane onderwijsachterstanden en dat daarbij ook aandacht is voor de financiële middelen.

Alle aanwezigen onderschrijven het belang van goed contact met de decentrale overheden. De decentrale overheden staan aan de lat voor de uitvoering van diverse noodmaatregelen en ook bij het oppakken van de problematiek op middellange termijn en het vormgeven van de 1,5 meter samenleving hebben zij een belangrijke rol.
BZK noemt in het kader van dit agendapunt tot slot de Catshuissessie van volgende week en de ministeriële commissie COVID-19.

4. Sociaal domein post-coronacrisis

BZK geeft een korte toelichting bij bijlage 2 en 3 en geeft aan dat er is gesproken met het SCP over een bijdrage leveren aan het in beeld brengen van het sociaal domein na de afschaling van de eerste crisisperiode.
VWS geeft aan dat het belangrijk is om naast de bestrijding van het virus en het inperken van de economische gevolgen ook te kijken naar het sociaal welbevinden en de 'uitlegbaarheid' van bepaalde regels en de ruimte die een ieder heeft. Dit is belangrijk op het moment dat de 1,5 meter samenleving nog lange tijd zal voortduren. In het concept-rapport van de werkgroep Halsema wordt dit ook benoemd. VWS heeft het vraagstuk intern reeds geagendeerd.
Opgave in de brede regietafel is het voeren van het gesprek over een grotere sociale problematiek bij verslechterde financiële vooruitzichten. Van belang is het om een goed beeld te krijgen van die sociale problematiek; je wilt de meest kwetsbaren blijven bereiken. Daarvoor is het nodig kennis van alle relevante partijen te betrekken. SZW stelt voor dat de Chief Science Officer (CSO) een bijdrage kan leveren om inzichtelijk te maken wat er straks nodig is om de juiste keuzes te maken. Het is belangrijk om deze analyse nu al voor te bereiden, zodat op het moment dat er moet worden gesproken over bezuinigingen consequenties kunnen worden overzien en op de juiste tafels de juiste fiches worden ingezet. Hierbij moeten de lessen van de decentralisaties een plek krijgen.
Er wordt afgesproken dat elk departement een contactpersoon binnen het strategisch cluster aan (10)(2e) doorgeeft die gezamenlijk tot een two-pager kunnen komen ten behoeve van de brede regietafel die eind juni plaatsvindt ***(Actie: allen)***. Het rapport van de werkgroep Halsema wordt hierbij benut. Bij de inventarisatie zal ook de problematiek in relatie tot onderwijs – die in bijlage 2 nog ontbreekt – ook aan bod komen. Kansengelijkheid is een belangrijk thema.

5. Programma Maatwerk Multiprobleemhuishoudens (PMM)

SZW geeft aan dat het belangrijkste resultaat het leren van elkaar is en dat je dit ook terugziet bij met name de citydeal eenvoudig maatwerk. De stapeling van problemen kan soms beter in de praktijk opgelost worden, waarbij vanuit het Rijk wettelijke belemmeringen 'opgeruimd' worden. Er wordt stilgestaan bij de vraag of het proces voldoende vaart heeft, waarbij SZW aangeeft dat de omvang van de problematiek tijd vergt. JenV hoort overigens positieve geluiden over de voortgang.
Op het voorstel van BZK om PMM aan de hand van een bestaande casus te behandelen in het DG-overleg reageren alle aanwezigen positief. Daarbij is het van belang om een casus te kiezen waarbij het ook duidelijk is wat PMM de lokale partijen oplevert. Naast de casuïstiek kan de infographic en een beknopte samenvatting van de planning en resultaten aangeleverd worden.

6. Traject UPP en Wams

BZK geeft een korte toelichting op de stukken en meldt dat de projectleider (10)(2e) (10)(2e) van BZK tot minimaal eind 2020 bij het traject UPP betrokken blijft. Zij zal ook de overall coördinatie van de drie sporen die worden onderscheiden in dit traject op zich nemen. Aanwezigen worden verzocht uiterlijk woensdag 20 mei een reactie te geven aan BZK op de voorgestelde beslispunten ***(Actie: allen)***.

7. DG-overleg sociaal domein van 26 mei 2020

Dit voorstel is reeds bij de agendapunten 4 en 5 aan de orde geweest en is daarmee akkoord bevonden.

8. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.